

Till Finansutskottet

Finansutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över den ekonomiska vårpropositionen 1995/96:150 och de motioner som har väckts med anledning av propositionen.

De förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken som regeringen lägger fram i propositionen berör bl.a. skattefrågor. Regeringen föreslår också ett tak för statens utgifter. Även detta förslag berör skatteutskottet, till den del som avser Riksskatteverket, Skattemyndigheterna och Tullen (utgiftsområde 3). Även motionerna Fi78 av Carl Bildt m.fl. (m), Fi79 av Lars Leijonborg m.fl. (fp), Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v), Fi81 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) och Fi82 av Alf Svensson m.fl. (kds) innehåller riktlinjer och andra förslag på skatteutskottets område.

Parallellt med detta ärende behandlar skatteutskottet proposition 198 där regeringen lägger fram förslag till de konkreta ändringar i skattelagstiftningen som föranleds av proposition 150 och en redogörelse för regeringens överväganden rörande andra aktuella skattefrågor. Även i de motioner som har väckts med anledning av proposition 198 behandlas skattefrågor som har beröring med proposition 150. Skatteutskottets ställningstaganden till proposition 198 med tillhörande motioner redovisas i betänkandet 1995/96:SkU31.

Riktlinjer för skattepolitiken

I propositionen framhåller regeringen som sin främsta uppgift att minska arbetslösheten. Målsättningen är att halvera den öppna arbetslösheten till år 2000. Enligt propositionen kräver detta först och främst en god samhällsekonomisk grund för en hållbar utveckling och en hög sysselsättning. Det program som riksdagen har antagit för att sanera statsfinanserna och skapa balans i de offentliga finanserna ligger därför fast. Att detta program fullföljs är enligt regeringen en avgörande förutsättning för att räntorna skall kunna pressas ner och för att vårt lands ekonomi skall kunna stärkas varaktigt. För att kunna nå målet att uppnå balans i de offentliga finanserna år 1998 föreslås ytterligare budgetförstärkningar med ca 10 miljarder kronor 1997 och ca 12 miljarder kronor 1998. Härav utgör ca 6 miljarder kronor permanenta besparingar och 2 miljarder kronor permanenta inkomstförstärkningar. I det sistnämnda beloppet ingår åtgärder på skatteområdet med 1,07 miljarder kronor, bl.a. i form av en höjning av grundbeloppet för statlig inkomstskatt med 100

kr för alla. Vid sidan av dessa budgetförstärkningar föreslår regeringen skattehöjningar på energi- och miljöområdet på ca 5 miljarder kronor. Dessa skattehöjningar ingår som en del av finansieringen av de kraftiga satsningar som regeringen föreslår på utbildningsområdet. Avsikten är också att åtgärderna, som i huvudsak kommer att träffa hushållssektorn, skall bidra till en omställning av energisystemet.

Bland aktuella skattefrågor i övrigt kan nämnas att avdraget för måltider vid representation begränsas till 90 kr per person fr.o.m. 1997. Vidare höjs fribeloppet för förmögenhetsskatt från 800 000 till 900 000 kr som en följd av 1996 års allmänna fastighetstaxering. Denna åtgärd finansieras delvis genom att börsaktier, som i dag värderas till 75 % av marknadspriset, skall tas upp till sitt fulla värde, och avsikten är att höjningen av fribeloppet skall finansieras fullt ut fr.o.m. 1998 års taxering inom ramen för förmögenhetsbeskattningen. – Det undantag som gäller för småföretag från de nya, förkortade betalningstiderna för mervärdesskatt utvidgas till att avse företag med en årsomsättning upp till 40 miljoner kronor. – För att motverka den avmattning av byggnadsverksamheten som förutses mellan 1996 och 1997 lägger regeringen i proposition 229 fram förslag till en skattereduktion för reparationer m.m. som utförs på bostadshus under tiden den 15 april 1996–den 31 december 1997, med i huvudsak samma utformning som tidigare regler i detta hänseende. Den nya skattereduktionen beräknas kosta 1,5 resp. 2 miljarder budgetåren 1997 och 1998. – I proposition 198 meddelas också att Finansdepartementet inom några veckor kommer att lägga fram en promemoria om ändrade regler för beskattning av bilförmån. En utgångspunkt för förslagen kommer att vara att beskattningen inte skall vara oberoende av körsträckans längd.

Enligt regeringens mening är en bred uppslutning kring kampen mot arbetslöshet avgörande för möjligheterna att uppnå en tillfredsställande tillväxt och sysselsättning. Att komma tillbaka till en situation med hög sysselsättning och sunda statsfinanser kräver stora ansträngningar för alla, och på kort sikt också betydande uppoffringar. Medborgarnas vilja att axla denna börda kommer att vara beroende av att alla bär sin del. I propositionen anförs också att åtgärderna måste ha en acceptabel fördelningspolitisk profil.

Vid den utvärdering av 1990 års skattereform som har slutförts inom en särskild kommitté har man beräknat att reformen under de första åren varit underfinansierad med ca 35 miljarder kronor. I propositionen anförs att denna underfinansiering är ett problem men att korrigeringar har gjorts genom senare beslut. Vidare anförs att villkoret att gruppen höginkomsttagare själva skulle betala sina skattesänkningar av allt att döma inte uppfyllts i lika hög grad som förutsatts vid skattereformens genomförande. I propositionen anförs att den s.k. värnskatten på senare tid har bidragit till en bättre fördelningsprofil men att denna skatt enligt gällande lagstiftning kommer att upphöra inkomståret 1999. Regeringen avser att föreslå riksdagen hur det samlade skatte- och avgiftsuttaget för höginkomsttagare skall justeras för att en bättre fördelningsprofil skall uppnås.

Med de angivna undantagen anser regeringen att skattereformen har givit de åsyftade resultaten och att skattesystemet nu har en stabil struktur som det

är angeläget att bevara, inte minst mot bakgrund av de senaste årens turbulens.

1995/96:SkU12y

Regeringen betonar att det framtida utrymmet för skattehöjningar är starkt begränsat och att täta förändringar i skattereglerna bör undvikas. Några områden framhålls emellertid där fortsatta reformer är motiverade. Det gäller företagsbeskattningen, miljö- och energiskatterna och skattekontrollen. 1992 års företagsskatteutredning skall pröva nya modeller för att ytterligare förbättra de skattemässiga villkoren för företagens nyinvesteringar och kapitalförsörjning, och avsikten är att nya regler skall kunna tillämpas fr.o.m. inkomståret 1998. Inom Skatteväxlingskommittén utreds möjligheterna till en ökad miljörelatering av skattesystemet i syfte bl.a. att styra mot ett ekologiskt mer uthålligt samhälle, och regeringen avser att därefter pröva möjligheterna till en sådan s.k. grön skatteväxling. Vidare pågår ett brett inriktat arbete för att skärpa skattekontrollen och motverka skattebrott, skatteflykt och skatteundandraganden i olika avseenden.

I motion Fi78 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkandena 6 och 12 yrkas att riksdagen – med avslag på regeringens förslag – som sin mening ger regeringen till känna vad motionärerna anför om skattepolitikens inriktning och om betydelsen av goda villkor för företagande. Motionärerna anser att det hårda skattetrycket är ett av den svenska ekonomins grundläggande strukturella problem. Alltför höga skatter pressar ner den privata sektorn och hämmar företagande och tillväxt. I motionen framhålls att det höga skattetrycket också utgör ett socialt problem, då det omöjliggör för stora grupper att leva på sina inkomster. Moderaterna har som mål för den ekonomiska politiken att minska statsskulden och att minska den offentliga utgiftskvoten och skattetrycket. Genom de förslag till besparingar som de lägger fram kan enligt motionen skatterna sänkas med ca 60 miljarder kronor samtidigt som budgetsaldot förbättras med 8 miljarder kronor mer än enligt regeringens förslag. Förslagen innebär enligt motionen att huvuddelen av de skattehöjningar och andra förändringar som har genomförts under den socialdemokratiska regeringsperioden undanröjs och att skatten på arbete – främst för låg- och mellaninkomsttagare – sänks med 43 miljarder kronor, på företagande med 13,5 miljarder kronor, på boende med 2 miljarder kronor och i övrigt med 1,5 miljarder kronor.

Motion Fi79 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) innehåller också krav på andra riktlinjer för beskattningen än som regeringen föreslår (yrkande 1 i denna del och yrkandena 5, 8, 10 och 11). Den allt överskuggande uppgiften bör enligt motionärerna vara att ge fler människor möjlighet till arbete genom att skapa förutsättningar för en ökad tillväxt. Detta är också grundläggande för att sanera statsfinanserna och uppnå en balans år 1998. Motionärerna föreslår kraftiga sänkningar av företagsbeskattningen, bl.a. i form av slopad dubbelbeskattning, slopad fastighetsskatt på industrilokaler, slopad förtida momsinsbetalning och lättnader för fåmansbolag. I motionen föreslås att marginalskatterna omedelbart återställs till högst 50 %, att arbetsgivaravgifterna på hushållstjänster avskaffas under en fyraårsperiod och att turistmomsen sänks till 6 %. Stimulering av hushållstjänster föreslås också ske genom ett nytt system med servicecheckar, ett mindre krångligt system att anställa.

Därutöver föreslår motionärerna att arbetsgivaravgifterna för tjänstesektorn ytterligare sänks år 1998. Regeringens förslag om höjningar av energiskatterna avvisas, eftersom höjningarna inte kopplats till en skatteväxling i form av sänkta arbetsgivaravgifter. Motionärerna vill också att pensionssparandet stimuleras och förbättras, bl.a. genom att höja den generella avdragsgränsen från 0,5 till 1 basbelopp. Åtgärderna finansieras bl.a. genom en enhetligare mervärdesskatt genom att slopa skattelättnaderna för livsmedel och genom höjd tobaksskatt. Regeringens förslag till skattestimulanser för vissa byggnadsarbeten (s.k. ROT-avdrag) avvisas.

I motion Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkandena 1 och 2 begär motionärerna att riksdagen godkänner en politik för arbete och rättvisa och med riktlinjer för en mer fördelningspolitiskt inriktad beskattning. I motionen anförts att utrymmet för skatteskärpningar är begränsat men att det behövs skiften i skatteuttaget med lättnader för lägre inkomster och skärpningar för högre inkomster och för vinsterna i näringslivet. Enligt motionen finns det också skäl för en miljörelaterad skatteväxling med skärpta miljö- och energiskatter och sänkt skatt på arbete. Vänsterpartiet stödjer regeringens förslag till höjningar av energi- och miljöskatterna. I motionen framhålls dock att höjningarna belastar hushåll med låga inkomster och att de slår snett regionalt. Skatteskärpningarna bör därför kombineras med riktade skattesänkningar i lägre inkomstskikt och ett forcerat utredningsarbete för en regionalt differentierad energibeskattnings. Regeringens förslag till höjd grundskatt från 100 kr till 200 kr avvisas eftersom det inte ingår i en fördelningspolitiskt acceptabel profil. Höjningen av fribeloppet vid förmögenhetsbeskattnings avvisas i avvaktan på ett fortsatt beredningsarbete. När det gäller anslagsfrågorna ser Vänsterpartiet med oro på sparbetningen för skatteförvaltningen. I motionen anförts att riksdagen måste vara beredd att skjuta till resurser så att skatteförvaltningen kan bedrivas effektivt och i enlighet med etablerade rättsprinciper. Vänsterpartiet kommer att redovisa sina förslag på detta område i höst.

Motion Fi81 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) yrkandena 1, 14 och 15 innebär att motionärerna instämmer i att saneringen av statsfinanserna är nödvändig men att den bör få en fördelningspolitiskt och miljöpolitiskt bättre utformning. I motionen anförts att ökningen av miljöskulden måste upphöra senast 1999 och sedan minska, med hjälp bl.a. av skattesystemet. Regeringens förslag att ökningen av koldioxidskatten skall fullföljas även för industrin överensstämmer med vad som tidigare har krävts från Miljöpartiets sida. Vidare bör en skatteväxling för industrin genomföras successivt och omfatta skatten på arbete, arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Den bör uppgå till ca 100 miljarder kronor omkring år 2010 och under den närmaste treårsperioden omfatta ca 25 miljarder kronor. Enligt motionen bör de energirelaterade skatterna nu höjas så att de ger dubbelt så mycket som regeringen föreslår, genom att tidigare lägga åtgärderna ett halvår. I motionärernas skatteväxling ingår också en avfallsskatt och en höjning av skatten på handelsgödsel. En växling genomförs genom att den beslutade höjningen av den allmänna egenavgiften inte genomförs. Bland motionärernas förslag i övrigt kan nämnas att representationsavdraget slopas helt, att

skattereduktionen för byggnadsarbeten på bostäder inte genomförs och att regeringens förslag till lättnader i förmögenhetsbeskattningen begränsas.

De riktlinjer för beskattningen som föreslås i motion Fi82 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 1 grundar sig på uppfattningen att endast den privata sektorn kan skapa den expansion av samhällsekonomin och den ökning av det totala antalet arbetstillfällen som Sverige behöver. Motionärerna förordar en kraftfull tillväxtpolitik som bygger på strukturella och tillväxthöjande åtgärder. På skatteområdet innebär motionärernas förslag bl.a. att en skatteväxling bör genomföras genom sänkta skatter på arbete och höjda skatter på miljöfarliga utsläpp och ändliga resurser och i form av en avfallsskatt. Marginalskatterna sänks genom att den s.k. värnskatten slopas. Samtidigt slopas det statliga grundavdraget. Vidare föreslås att tjänstesektorn stimuleras genom skattelättnader för hushållsarbete. Motionärerna välkomnar ROT-avdraget men vill bredda basen för denna skattestimulans och medge en större skattereduktion. Enligt motionen bör villkoren för företagen förbättras. Motionärerna föreslår därför att den s.k. dubbelbeskattningen avskaffas och att riskkapitalavdraget permanentas. De yrkar också en återgång till tidigare redovisningsregler för moms, för alla företag. En annan åtgärd som motionärerna förordar är skattelättnader för royalty på uppfinningar. Vidare föreslås att de stöd som utgår till företagen sänks mot att också arbetsgivaravgifterna sänks. Regeringens förslag till höjning av förmögenhetsskatten på aktier avvisas liksom också höjningen av fribeloppet. I stället bör sambeskattningen av förmögenheter slopas, och fastighetsskatten bör sänkas till 1,5 %. Vidare anförts i motionen att hushållssparandet är viktigt och att skattereglerna missgynnar detta sparande. De skattelättnader som föreslås i motionen finansieras bl.a. genom höjd moms på mat och på spel och dobbel m.m. och genom sänkningar av räntebidragen.

Utskottet kan konstatera att det råder bred enighet om kravet att bemästra arbetslösheten och skapa förutsättningar för en ekonomisk balans och tillväxt i ekonomin. Som anförts i propositionen krävs det stora ansträngningar för att Sverige skall komma tillbaka till en situation med hög sysselsättning och sunda statsfinanser. Utskottet vill understryka att de åtgärder som vidtas måste ha en acceptabel fördelningspolitisk profil och att de bördor som den nuvarande situationen kräver måste bäras av alla. De analyser som regeringen redovisar i propositionen visar att de besparingar som blivit nödvändiga i olika sociala transfereringar medför negativa fördelningspolitiska verkningar som endast till en del har kunnat kompenseras med höjda ersättningsnivåer och lättnader i beskattningen. Mot denna bakgrund kan det enligt utskottets mening inte bli tal om ökade utgifter som inte är finansierade eller om ytterligare besparingar som skall finansiera skattesänkningar. Utskottet vill nu liksom tidigare också framhålla att utrymmet för ökat skatteuttag är starkt begränsat.

De förslag som regeringen lägger fram i fråga om miljö- och energiskatterna måste bedömas med hänsyn till nödvändigheten att finansiera angelägena satsningar på utbildningen. Som anförts i propositionen är det också viktigt att skapa ett omvandlingstryck i form av högre beskattning inom miljö- och energipolitiken för att skynda på en nödvändig omställning mot

ett ekologiskt mer uthålligt samhälle. I propositionen framhålls i detta sammanhang även att en ökad miljörelaterad avskattning av skattesystemet utreds inom Skatteväxlingskommittén och att regeringen avser att därefter pröva möjligheterna till en s.k. grön skatteväxling. Utskottet anser att förslaget är väl motiverat.

Även de åtgärder i övrigt på skatteområdet som regeringen förordar är enligt utskottets uppfattning välgrundade. Utskottet hänvisar i dessa frågor till sina närmare ställningstaganden i betänkandena 1995/96:SkU31 (ekonomisk-politiska åtgärder på skatteområdet) och 1995/96:SkU32 (ROT-avdrag).

Som utskottet anförde senast i höstas i sitt yttrande till finansutskottet (1995/96:SkU3y) kan det inte vara aktuellt att vidta några lättnader i inkomstskatten genom att upphäva den s.k. värnskatten eller att försvaga budgeten med ofinansierade skattesänkningar för dem som har god inkomst, kapitalinkomster eller förmögenhet. Inte heller vill utskottet medverka till att höja momsens på mat till den generella momsnivån, eftersom lättnaderna i matmomsen har genomförts för att värna om barnfamiljer och andra särskilt utsatta grupper som i allmänhet använder en relativt stor andel av sin hushållsbudget till matinköp.

Även övriga skattefrågor som har tagits upp i motionerna är av den art som utskottet behandlade i höstas i sitt nyssnämnda yttrande till finansutskottet. I allt väsentligt har dessa frågor nära samband med det utredningsarbete som pågår rörande beskattningen, och utskottet kan inte finna att motionärerna har åberopat några omständigheter som nu bör föranleda andra ställningstaganden från riksdagens sida än tidigare.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motionerna i aktuella delar.

Utgiftstak

I syfte att förbättra de offentliga finanserna och skärpa kontrollen av budgetutvecklingen föreslås flera förändringar. Till det viktigaste hör ett treårigt utgiftstak för åren 1997–1999, fördelat på 26 utgiftsområden. Avsikten är att taket skall rullas år från år. Våren 1997 ligger taket fast för åren 1998 och 1999 om inte särskilda omständigheter föranleder annat, och samtidigt fastställs ett tak för år 2000.

Utgiftsområde 3 omfattar Riksskatteverket, Skattemyndigheterna och Tullverket. Det totala utgifterna uppgår under 1996 till 5,5 miljarder, varav 4,5 miljarder för skatteförvaltningen. Den ram som regeringen preliminärt har beräknat för detta utgiftsområde uppgår för 1997 till 5 678 miljoner kronor, för 1998 till 5 738 miljoner kronor och för 1999 till 5 935 miljoner kronor.

I motion Fi82 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkandena 6 och 7 föreslås ytterligare satsningar på Riksskatteverket och Tullverket i kampen mot Ekobrott och smuggling, med 200 miljoner kronor för år 1997, 200 miljoner kronor för år 1998 och 100 miljoner kronor för år 1999.

Utskottet har inte nu skäl att avvika från regeringens bedömning att verksamheterna kan genomföras inom den föreslagna ramen. Samtidigt vill utskottet framhålla att frågan kommer att prövas vid budgetbehandlingen i

höst, då utskottet bl.a. kommer att ta ställning till en fördjupad anslagsframtällning från Riksskatteverket. De frågor som tas upp i motion Fi82 yrkandena 6 och 7 kommer att ingå som en del i dessa bedömningar. Som anförs i propositionen (s. 34, 35) pågår för närvarande ett brett inriktat arbete för att skärpa skattekontrollen och för att motverka skattebrott, skatteflykt och skatteundandraganden i olika avseenden. Vidare har särskilda medel avsatts för att förstärka kontrollfunktionen i staten och bekämpa den ekonomiska brottsligheten (prop. s. 74, 76). Det anförda innebär enligt utskottets uppfattning att syftet med motionen i huvudsak är tillgodosett.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motion Fi82 yrkandena 6 och 7.

Skatteavvikelser

Vid sidan av de åtgärder som redovisas på statsbudgetens utgiftssida finns det också annat stöd som utgår i form av olika särregler i skattelagstiftningen. Särskilda regler finns också som verkar i motsatt riktning eller som på andra sätt avviker från vad som är normalt. Kostnaderna för olika stödformer är inte alltid direkt jämförbara eftersom vissa stöd är skattepliktiga medan andra är undantagna från skatteplikt. Avvikelser av detta slag har hittills inte redovisats på ett samlat sätt men har nu sammanställts i en särskild bilaga i propositionen (bilaga 3).

I propositionen anförs att redovisningen av skatteavvikelser syftar till att åstadkomma en rättvisande jämförelse av olika stöd. En öppen redovisning förebygger också risken för en okontrollerad utveckling av stöd genom skattelättnader och underlättar en kontinuerlig omprövning av sådana stödformer.

Som framgår av bilagan bygger redovisningen av särregler och beräknade effekter av reglerna inte på någon absolut sanning. I det utredningsarbete som ligger till grund för redogörelsen och i det efterföljande arbetet inom regeringskansliet har man tillämpat normer som ofta är självklara men som i vissa fall utgör ett val mellan olika alternativ. Av sådana skäl kan bedömningarna ibland grunda sig på andra värderingar än som ligger till grund för beskattningen. Med de reservationer som detta innebär anser utskottet att den lämnade redovisningen väl tjänar det angivna ändamålet och att den på ett värdefullt sätt kommer att kunna bidra till en bättre förståelse av budgeten och underlätta kontrollen och bedömningen av många frågor.

Regeringen har inte begärt att redogörelsen godkänns av riksdagen, och den har inte heller föranlett några motioner. Enligt utskottets mening bör redogörelsen därför inte föranleda något ställningstagande från riksdagens sida.

Stockholm den 9 maj 1996

På skatteutskottets vägnar

Lars Hedfors

I beslutet har deltagit: Lars Hedfors (s), Sverre Palm (s), Karl Hagström (s), Karl-Gösta Svenson (m), Rolf Kenneryd (c), Björn Ericson (s), Carl Fredrik Graf (m), Isa Halvarsson (fp), Inger Lundberg (s), Lars Bäckström (v), Ulla Rudin (s), Jan-Olof Franzén (m), Ronny Korsberg (mp), Holger Gustafsson (kds), Lars U Granberg (s), Ingibjörg Sigurdsdóttir (s) och Ola Sundell (m).

1995/96:SkU12y

Avvikande meningar

1. Riktlinjer för skattepolitiken (m)

Karl-Gösta Svenson (m), Carl Fredrik Graf (m), Jan-Olof Franzén (m) och Ola Sundell (m) anför:

Vid regeringsskiftet 1994 förelåg goda förutsättningar för att Sverige skulle lyckas bryta den flera decennier långa stagnationen. Under våren 1994 växte det fram ett stort antal nya arbetstillfällen, och ekonomin växte i en takt som klart översteg genomsnittet under 1980-talet.

Den socialdemokratiska regeringspolitiken har i allt väsentligt inneburit en återgång till den högskattepolitik som är en av de grundläggande orsakerna till den ekonomiska krisen i vårt land. Resultatet har inte låtit vänta på sig. Sverige återgår nu till en lägre utvecklingstakt som innebär att vi åter halkar efter jämförbara konkurrentländer. Regeringen har klart och tydligt visat att den saknar insikt om vad som behövs för den svenska ekonomin.

Ett av Sveriges mest akuta problem är skattetrycket, som uppgår till 53 % av BNP. Med nödvändighet kommer den tyngsta skattebördan därmed att bäras av vanliga löntagare. Av den totala lönekostnaden på 19 300 kr för en genomsnittslön får den enskilde kvar 6 700 kronor efter alla skatter. Det är en extrem skattebelastning på de människor utan vilkas arbetsinsatser inget finns att fördela.

Stora grupper kan inte längre leva på sin inkomst. Många känner en maktlöshet eftersom de först förlorat sina möjligheter att försörja sig själva för att sedan leva i osäkerhet om utlovade offentliga bidrag. Socialbidragsberoendet omfattar i dag ungefär en halv miljon hushåll. I vissa grupper är detta beroende i det närmaste institutionaliserat.

Härtill kommer att kunskap, kompetens och initiativkraft beskattas extra hårt genom allt högre marginalskatter. Den s.k. "värnskatten" och den nya egenavgiften, som är ren inkomstskatt, innebär att Sverige är på väg tillbaka in i marginalskatteeländet. Beskattningen av företag som sådana är i Sverige konkurrenskraftig sett i ett internationellt perspektiv. Beskattningen av dem som driver företagen är emellertid så hård att villkoren för expansion, tillväxt och nya arbeten är otillräckliga. Detta bottenar i en oförmåga hos Socialdemokraterna att inse att företag förutsätter företagare och att de som driver dagens företag och de som funderar på att starta morgondagens företag måste uppleva att villkoren är tillräckligt bra.

Om den negativa utvecklingen i Sverige åter skall kunna vändas är det nödvändigt med en genomgripande förändring. Ett viktigt mål för den ekonomiska politiken måste vara att minska rundgången mellan hushållen och den offentliga sektorn genom att växla bidrag mot lägre skatter. Därigenom

I motion Fi78 av Carl Bildt m.fl. (m) föreslås att flertalet av de skatteskäpningar som har genomförts sedan regeringsskiftet undanröjs och ersätts av långsiktigt nödvändiga besparingar. Skatten på arbete sänks – främst för låg- och medelinkomsttagare – med 43 miljarder kronor, på företagande med 13,5 miljarder kronor och på boende med 2 miljarder kronor. Därtill kommer smärre förändringar som netto ger 1,5 miljarder kronor i lägre skatt. Förslagen medför en budgetförstärkning på 9 miljarder kronor 1997, 12 miljarder kronor 1998 och 9 miljarder kronor 1999, allt jämfört med regeringens förslag och efter de skattesänkningar på drygt 60 miljarder kronor som vi föreslår. Här ingår också att vi avvisar de kraftiga skärpningar av energiskatterna och de andra åtgärder på skatteområdet som regeringen nu föreslår.

Förutsättningarna för arbete och företagande förbättras genom skattesänkningar som år 1999 uppgår till drygt 60 miljarder kronor. Sänkt skatt på arbete är tyngdpunkten i vårt förslag. För att medborgarna normalt skall kunna leva på sin lön krävs att skatten för låg- och medelinkomsttagare sänks rejält. Den ytterligare höjning av egenavgiften till sjukförsäkringen med två procentenheter som regeringen föreslår avvisas och den höjning som trätt i kraft i år undanröjs. Den nya löneskatten – dvs. den s.k. allmänna löneavgiften – slopas också enligt vårt förslag.

Därtill skapas med våra budgetalternativ utrymme för att sänka skatten på arbete ytterligare. 1999 uppgår detta utrymme till nästan 20 miljarder kronor. Till en del bör beloppet tillföras barnfamiljerna genom att det införs ett extra grundavdrag per barn (8 900 kr) vid den kommunala beskattningen från och med 1997. Återstoden bör utnyttjas för att sänka den kommunala inkomstskatten, som är den tyngsta skatten för låg- och medelinkomsttagare, med ca 1:50 utöver vad som kan följa av kommunernas egna åtgärder.

Sammantaget innebär detta att skatten på arbete för främst låg- och medelinkomsttagare sänks med ca 43 miljarder kronor. För ett hushåll med två barn och med en sammanlagd inkomst på 300 000 kr sänks inkomstskatten med nästan 19 000 kr per år. För att möjliggöra detta återställs matmomsen till 21 %. För hushållet i det angivna exemplet förbättras ekonomin med sammanlagt ca 1 300 kr per månad. Dessutom bör fastighetsskatten sänkas till 1,5 % och effekterna av årets fastighetstaxering lindras genom en halvering av markvärdena som underlag för fastighetsskatt. De av regeringen föreslagna energiskattehöjningarna, som är väsentligt större än det angivna nettot för statsverket på ca 5 miljarder kronor och som skulle ha medfört betydande kostnadsökningar för hushållen, avvisas.

Vår motion innebär också att de särskilt negativa verkningarna av beskattningen inom tjänstesektorn skall motverkas genom en skattereduktion eller en avdragsrätt för hushållstjänster, barnomsorg m.m. och för underhåll av egna bostäder. Bland de förslag som motionärerna lägger fram för att förbättra villkoren för företagandet ingår bl.a. att de hårda reglerna för fåmansbolag lindras. Våra konkreta förslag i dessa och andra frågor redovisas i den motion som vi väckt med anledning av i proposition 1995/96:198 och som

Med det anförda tillstyrker vi motion Fi78 yrkandena 6 och 12.

2. Riktlinjer för skattepolitiken (fp)

Isa Halvarsson (fp) anför:

Utgångspunkten i Folkpartiets motion Fi79 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) är att fler människor måste få möjlighet till förvärvsarbete. Som framhålls i motionen innebär den nuvarande utvecklingen att Sverige hotar att bli ett fyrafemtedelssamhälle där majoriteten visserligen har jobb och klarar sig hyggligt, men en stor minoritet på omkring 20 % av befolkningen hamnar utanför. Med en femtedel av arbetskraften utan jobb riskerar vi att bli kvar i det tråk av ekonomiska problem som vårt land nu befunnit sig i under många år, med ständiga nedskärningar i välfärden som följd.

Att Sverige har halkat efter och fått större balansproblem i ekonomin än de flesta jämförbara länder beror på att utvecklingskraften här i landet är för svag. Detta har fått till följd att antalet arbetslösa och långtidsarbetslösa ökat drastiskt. I massarbetslöshetens spår har följt en allvarlig social kris i vårt samhälle. En starkt bidragande orsak till de nuvarande problemen är enligt vår mening att den socialdemokratiska regeringen fört en politik som inneburit mycket kraftiga höjningar av skatter som belastar företagande och enskilda människors inkomster från arbete, studier och sparande. Värnskatt, återinförd dubbelbeskattning, slopad kvittningsrätt, höjda arbetsgivaravgifter, höjd skatt på pensionssparande och kapitalförsäkring, skatt på industribyggnader, förtida momsinsbetalning, skärpta fåmansbolagsregler, höjd och breddad fastighetsskatt och mycket annat har lett till att ett redan högt skattetryck har stigit ytterligare.

De återkommande ändringarna i skattereglerna har skadat förtroendet för stabiliteten i reglerna och lett till en ökad osäkerhet om framtiden. Den höga skattenivån har lagt en hämsko på människornas vilja och förmåga att starta egna företag och expandera redan etablerade företag. Att skattetrycket väsentligt överstiger 50 % av BNP påverkar företagande och investeringar negativt och innebär samtidigt en risk för att de genomförda skattehöjningarna inte leder till robusta budgetförbättringar.

Regeringen skriver vackert om målsättningen att halvera arbetslösheten och om företagens betydelse och småföretagarens roll. Som anförts i folkpartimotionen är det lätt att instämma i formuleringarna i regeringens finansplan om att förbättra villkoren för företagande och om att Sverige behöver fler företag och företagare. Men det är mycket svårt att passa in dessa ambitioner i regeringens faktiska politik. I den aktuella propositionen sätter regeringen en rad nya krokben för små och växande företag, bl.a. nya skatteskärpningar. Hit hör att förmögenhetsskatten för aktier höjs och att energiskatterna höjs kraftigt utan motsvarande sänkning av skatten på arbete. Visserligen modifieras nu förslaget om den förtida inbetalningen så till vida att de minsta företagen inte omfattas. Metoden är emellertid fortfarande lika principvidrig, och en

del av skadan är redan skedd för alla de företag som tvingats låna till skatten under första halvåret i år.

Vårens finansplan inleds med orden "En politik för en halvering av arbetslösheten". Det är en felaktig beskrivning av innehållet i propositionen. I folktopartimotionen konstateras att regeringens egna prognoser innebär att den totala arbetslösheten bara sjunker från drygt 12 % till ca 10 % vid sekelskiftet. Även denna dystra utveckling vilar på prognoser som måste ifrågasättas. Det är inte med någon glädje som vi konstaterar att regeringen har misslyckats och att Folktopartiets bedömningar av framtidsutvecklingen har varit betydligt mer korrekta än regeringens. Precis som vi fruktat har regeringen nu tvingats att skriva ner tillväxtprognoserna för 1996 och 1997.

Som framhålls i vår motion gäller det nu att satsa på åtgärder som ger fler människor möjlighet till arbete. Detta kan endast ske genom att skapa förutsättning för en ökad tillväxt. Framför allt bör politiken inriktas på nyföretagande. De många skatteskärpningar som regeringen har låtit genomföra på företagsbeskattningsområdet bör avvecklas, och marginalskatterna bör omedelbart sänkas så att principen om "hälften kvar" i den stora skattereformen återställs.

En annan viktig åtgärd är att stödja sysselsättningen i tjänstesektorn. Som anförts i motionen har hushållssektorn och turistbranschen i alltför hög grad begränsats på grund av gällande skatteregler. I syfte att få fram minst 50 000 nya jobb föreslår vi att arbetsgivaravgiften slopas under en fyraårig försöksperiod för personal som huvudsakligen arbetar med hushållstjänster. För att underlätta hanteringen för den enskilde och för skattemyndigheterna bör försöket utformas inom ett system med s.k. servicecheckar, i likhet med vad som tillämpas i ett franskt sysselsättningsprogram. För turistbranschen föreslår vi att den s.k. turistmomsen sänks till 6 % under samma period. Därutöver föreslås att arbetsgivaravgifterna för tjänstesektorn sänks ytterligare år 1998. Regeringens förslag om höjningar av energiskatterna bör avvisas, eftersom höjningarna inte kopplats till en skatteväxling i form av sänkta arbetsgivaravgifter.

För att stimulera det enskilda målinriktade sparandet bör den generella avdragsgränsen i pensionssparandet höjas från 0,5 till 1 basbelopp. Reglerna för detta sparande bör även i övrigt förbättras enligt vad som föreslås i motionen.

Förslagen i motionen finansieras bl.a. med en enhetligare mervärdesskatt genom att slopa skattelättnaderna för livsmedel och genom höjd tobaksskatt. Regeringens förslag till skattesubventioner för ombyggnader och reparationer (ROT) avvisas, vilket också bidrar till finansieringen av våra förslag.

När det gäller detaljerna i Folktopartiets förslag hänvisar jag också till den behandling av dessa frågor som pågår inom skatteutskottet, parallellt med detta ärende.

Med det anförda tillstyrker jag motion Fi79 yrkandena 1, 5, 8, 10 och 11 i vad avser skattefrågor och avstyrker propositionen i motsvarande delar.

Lars Bäckström (v) anför:

Som Vänsterpartiet framhåller i motion Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v) är regeringens politik otillräcklig för att få ner arbetslösheten. Enligt regeringens egen prognos kommer den öppna arbetslösheten att ligga kvar på 5,7 % vid sekelskiftet. Detta är ett allvarligt misslyckande och ett uttryck för att regeringen inte ger kampen mot arbetslösheten tillräckligt hög prioritet.

Vänsterpartiet har en i grunden positiv syn på den offentliga sektorn och fördelningspolitikens roll i den ekonomiska politiken. Vänsterpartiet hävdar att en social politik som omfördelar från välbeställda till mindre välbeställda grupper kan stimulera ekonomin och förbättra resursutnyttjandet. Det finns inte heller några vetenskapliga belägg för att låga skatter eller fallande nivå på de offentliga utgifterna skulle leda till ökad ekonomisk tillväxt. Det finns däremot praktiska exempel på motsatsen. Vänsterpartiet menar därför att den offentliga sektorn måste få sin del av tillväxten och att närings- och sysselsättningspolitiken måste bli mer aktiv för att vi skall komma till rätta med offentliga underskott, radikalt minska arbetslösheten och säkra välfärden. Vår grundläggande inställning är att Sverige inte ensidigt kan spara sig bort från underskotten i statens ekonomi. Det krävs en kombination av budgetsanerande åtgärder i form av skattehöjningar och besparingar och en politik som stimulerar en uthållig tillväxt. Regeringspolitikens nuvarande inriktning och uppgörelserna med Centern har lett till att en gräns uppnåtts där en forcerad budgetsanering får sysselsättningshämmande effekter och skadar såväl privat som offentlig ekonomi.

Vänsterpartiet tvingas konstatera att regeringen i proposition 1995/96:150 redovisar ett bristfälligt underlag när det gäller de fördelningspolitiska analyserna. I det avsnitt i propositionen – 3.3.4 – som behandlar fördelningsredovisas inte heller några analyser ur ett jämställdhetsperspektiv av den föreslagna politiken. Detta är allvarligt och bryter mot de riktlinjer som regeringen tidigare redovisat i proposition 1994/95:100 bilaga 6 angående jämställdhetspolitiken. Vänsterpartiet har med anledning av den bristfälliga fördelningspolitiska analysen tagit fram vissa kompletterande uppgifter. Av dessa framgår bl.a. att de budgetförstärkningar som regeringen presenterar i vårpropositionen ger budgetsaneringen en fördelningspolitiskt ännu mer skev inriktning än tidigare. Regeringen framhäver att olika inkomstgrupper får bära ungefär jämnstora delar av de totala budgetsaneringarna men redovisar inte dessa bördor i förhållande till de olika gruppernas inkomstnivåer. En sådan redovisning skulle visa att den tiondel av hushållen som har de lägsta inkomsterna får sina disponibla inkomster reducerade med ytterligare 2,2 % per konsumtionsenhet mot 0,5 % för de rikaste hushållen. Tillsammans med tidigare antaget saneringsprogram betyder detta att de fattigaste hushållen tappar nära en tiondel av sin inkomst – mest av alla räknat i procent. Detta är oacceptabelt och i strid mot regeringens egna uttalanden om en rättvis fördelning av bördorna.

Budgetsaneringen måste enligt Vänsterpartiets mening ha en annan och starkare fördelningsprofil. Det är bakgrunden till Vänsterpartiets förslag till

högre vinstbeskattning i näringslivet, slopat grundavdrag för högre inkomster och egenavgifter över det nuvarande taket. Vi kräver också en miljöomställning av produktion och konsumtion, bl.a. genom skatteväxling, styrande regelsystem och stimulanser via miljöfonder.

Små och medelstora företag kommer att stå för en stor del av den framtida sysselsättningstillväxten. Vänsterpartiet har redovisat en rad förslag och stimulanser för mindre företag, bl.a. reducerade egenavgifter, och räntestöd för investeringar. Vänsterpartiet anser också att det är av stor vikt att som ett led i en aktiv näringspolitik skapa ett enklare skattesystem för de mindre företagen.

Om arbetslösheten skall kunna pressas ned till rimliga nivåer måste troligen den privata tjänstesektorn öka väsentligt. Vänsterpartiet föreslår därför att riktade skattesänkningar övervägs för denna sektor inom en ram på 5 miljarder kronor. Samtidigt avvisar vi alla förslag om skatteavdrag/pigavdrag eller sociala checkar för den som vill utnyttja privata tjänster, t.ex. i hemmet. Vi föreslår dessutom att kommunernas tjänsteproduktion underlättas genom att deras arbetsgivaravgifter reduceras inom en ram på likaledes 5 miljarder kronor.

Vänsterpartiet kan dela regeringens uppfattning att utrymmet för skattehöjningar är begränsat. Det finns dock ett betydande utrymme för fördelnings- och sysselsättningspolitiskt motiverade skiften i skatteuttaget. Vad gäller skattesänkningar för att stimulera sysselsättningen har vi ovan redovisat några av de viktigaste. Vänsterpartiet föreslår dessutom lättnader för lägre inkomster och motsvarande skärpningar på högre inkomster. Det finns också skäl för en miljörelaterad skatteväxling med skärpta miljö- och energiskatter som finansierar sänkt skatt på arbete. Regeringens förslag om höjd bankavgift ligger nära det förslag som Vänsterpartiet tidigare ställt. Vänsterpartiet tillstyrker detta förslag.

Även regeringens förslag om höjda energi- och miljöskatter har Vänsterpartiets principiella stöd. Höjningarna är motiverade av energi- och miljöpolitiska skäl och ger väsentliga inkomstförstärkningar. Höjningarna belastar dock hushåll med låga inkomster och kan dessutom slå snett ur ett regionalpolitiskt perspektiv. De bör därför kombineras med riktade skattesänkningar i lägre inkomstskikt och ett forcerat utredningsarbete kring en regionalt differentierad energibeskattnings och då främst vad gäller drivmedel.

Vänsterpartiet delar regeringens uppfattning att de nya taxeringsvärdena gör det motiverat att se över effekterna vad gäller förmögenhetsskatten. Vänsterpartiet anser dock att regeringens förslag om en höjning av fribeloppet bör avslås i avvaktan på ett beredningsarbete av en annan lösning. Även regeringens förslag om höjd grundskatt från 100 till 200 kr avstyrks. En proportionell höjning av skatten bör endast godtas inom en ram som sammantaget medför en godtagbar fördelningspolitisk profil.

Våra närmare ställningstaganden till de konkreta förslagen kommer att redovisas vid skatteutskottets behandling av proposition 198. I samband med budgetprocessen hösten 1996 kommer Vänsterpartiet att redovisa ett sammanhållet budgetalternativ som innehåller såväl lättnader för lägre inkomster som skatteskräpningar i högre inkomstlagen samt skatte- och avgiftssänkningar i syfte att stimulera sysselsättningen.

Med det anförda instämmer jag i de riktlinjer som redovisas i vår motion Fi80 och som innebär tillkommande skattehöjningar nästa budgetår med 2–4 miljarder kronor netto utöver regeringens förslag.

På två punkter bör dock propositionen kommenteras; det gäller skattereformen och skattekontrollen.

I samband med skattereformen deklarerade Vänsterpartiet att partiet kunde stödja de grundläggande principerna bakom skattereformen. Vi kritiserade dock omläggningen för att den var underfinansierad och för att den brast ur ett fördelningspolitiskt perspektiv. Regeringen instämmer nu i dessa bedömningar och anför att regeringen kommer att föreslå hur det samlade skatte- och avgiftsuttaget skall justeras för att en bättre fördelningspolitisk profil skall uppnås. Vänsterpartiet ser positivt på denna utfästelse och vill i detta sammanhang återigen erinra om partiets förslag om att slopa grundavdraget för inkomster över brytpunkten för statlig skatt och om att ta ut egenavgifter över 7,5 basbelopp.

När det gäller skattekontrollen delar Vänsterpartiet regeringens uppfattning att tilltron till skattesystemet kräver att skatter debiteras och uppbärs på ett effektivt sätt, och vi ser positivt på de åtgärder som regeringen redovisar för att förbättra skattekontrollen. Vi oroas dock av de besparingsbeting som regeringen lagt ut på skatteförvaltningen. Vi återkommer till dessa frågor i höst i samband med behandlingen av budgetförslaget.

4. Riktlinjer för skattepolitiken (mp)

Ronny Korsberg (mp) anför:

I sin motion Fi81 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) föreslår Miljöpartiet de gröna en aktiv och offensiv politik för att öka sysselsättningen och investeringarna i miljöriktade framtidsbranscher. Större social rättvisa i ett mänskligare samhälle, utvecklat företagande för fler jobb i både offentlig och privat sektor och en långsiktigt hållbar utveckling från miljösynpunkt är hörnpelare i den gröna finanspolitiken.

Vi ser brister i regeringens beräkningar av ökad konsumtion, ökad tillväxt och minskad arbetslöshet. Möjligheten är påtaglig att tillväxten blir lägre och arbetslösheten högre än vad som nu förutses i propositionen.

Våra motförslag, som till stor del ligger utanför skatteutskottets område, syftar till att uppnå balans i den offentliga sektorn senast 1998, att ökningen av miljöskulden skall upphöra senast 1999, att den öppna arbetslösheten skall ned under 4 % senast år 2000 och att finanspolitiken skall vara så stark att realräntorna kan sjunka. De åtgärder som vi föreslår på skatteområdet innebär framför allt en skatteväxling för miljö och arbete.

Miljöpartiets ekonomisk-politiska förhandlingar med regeringen gav i början av hösten 1995 resultat i form av en proposition för arbete trygghet och utveckling (prop. 1995/96:25). Några exempel på gröna framgångar på skatteområdet var då att höjningen av koldioxidskatten skall fullföljas, även för industrin, och att en skatteväxling för miljön skall genomföras.

Den skatteväxling med höjda miljö- och energiskatter som Miljöpartiet eftersträvar är det viktigaste styrmedlet för en ekologisk ombyggnad av Sverige. Höjningarna skall motsvaras av skattesänkningar på arbete, arbetsgivaravgifter och egenavgifter. En sådan skatteväxling bör, så som anförs i vår motion, genomföras successivt och uppgå till storleksordningen 100 miljarder kronor omkring år 2010. Under den närmaste treårsperioden bör skatteväxlingen omfatta ca 25 miljarder kronor. Vårt mål att minska arbetslösheten uppnås bl.a. genom minskad beskattning av arbete och genom att skapa bättre förutsättningar för främst små och medelstora företag.

Regeringens förslag till höjda energiskatter ingår inte i någon skatteväxling utan är helt och hållet en åtgärd för att stärka statsfinanserna. Enligt regeringens beräkningar medför dessa förslag ett ökat netto för statsverket på drygt 4 miljarder kronor under år 1997. Vi anser att energirelaterade skatter bör höjas så att inkomsterna ökar med drygt dubbla detta belopp under år 1997. Detta kan ske genom att den av regeringen föreslagna höjningen den 1 juli 1997 tidigareläggs till den 1 januari. Vidare bör höjningar ske även av koldioxidskatten. Förutom de energirelaterade skatterna bör även en avfalls-skatt införas och skatterna på handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel höjas.

Totalt ger de skatte- och avgiftshöjningar som Miljöpartiet föreslår ca 11 miljarder kronor i ökade statsinkomster 1997. Med hänsyn till det statsfinansiella läget bör inte hela detta belopp växlas mot sänkta skatter på arbete under 1997. Ett belopp motsvarande de av regeringen beräknade inkomstförstärkningarna bör i stället användas för att stärka statsfinanserna. Resten skall växlas mot att höjningen av egenavgifterna med en procentenhet 1997 inte genomförs. Ett belopp bör också reserveras för den energiintensiva industrin. Under åren 1998 och 1999 bör ytterligare skatteväxlingar i storleksordningen 7–8 miljarder kronor genomföras, vilket i första hand kompenseras med sänkta arbetsgivaravgifter.

Våra förslag på skatteområdet innebär vidare att regeringens förslag om en höjning av förmögenhetsskatten på aktier inte genomförs och inte heller det föreslagna ROT-avdraget. Vi anser också att hela representationsavdraget bör tas bort.

Våra ändringsförslag kommenteras närmare i vår motion med anledning av proposition 198 som behandlas av skatteutskottet parallellt med detta ärende.

Med det anförda yrkar jag bifall till motion Fi81 yrkandena 1, 14 och 15 i vad avser skattefrågor.

5. Riktlinjer för skattepolitiken (kds)

Holger Gustafsson (kds) anför:

Kristdemokraternas alternativ till regeringens ekonomiska vårproposition läggs fram i motion Fi82 av Alf Svensson m.fl. (kds). Motionen tar sikte på två huvuduppgifter. Den ena är att den ekonomiska saneringen skall bedrivas på ett sådant sätt att de mest utsatta grupperna inte drabbas ytterligare. Den andra huvuduppgiften gäller att skapa förutsättningar för nya och växande

företag för att åstadkomma de nya jobben. Kristdemokraterna presenterar också en stor satsning på tjänstesektorn i syfte att öka antalet arbetstillfällen.

Som framhålls i motionen har Sverige under 25 år haft en för svag ekonomisk tillväxt. Detta är roten till dagens arbetslöshet och ekonomiska problem. Därför är det mycket allvarligt att regeringen saknar såväl ideologi som strategi för en tillväxt som kan ge Sverige arbete och välfärd åter.

Endast den privata sektorn kan skapa expansion av samhällsekonomin och en ökning av det totala antalet arbetstillfällen. Vi förordar därför en kraftfull tillväxtpolitik som bygger på strukturella och tillväxthöjande åtgärder. På skatteutskottets område innebär denna politik bl.a. att kapitalförsörjningen för de mindre företagen skall förbättras genom ett permanent riskkapitalavdrag och att dubbelbeskattningen avskaffas. Vi motsätter oss också sådana dråpslag mot företagen som de nya redovisningsregler som regeringen har genomdrivit i fråga om moms. Regeringen har nu tvingats föreslå en återgång till tidigare regler för de mindre företagen. Vår uppfattning är att reglerna måste ändras för alla företag.

Ett annat förslag från vår sida är att målet för den översyn av företagsstöden som nu görs bör kunna vara sänkta företagsstöd i utbyte mot sänkta skatter, t.ex. arbetsgivaravgifter. Även förslaget i motionen om att royalty på patenterade uppfinningar bör vara skattefria är en åtgärd i rätt riktning. För företagsamheten är det också väsentligt att – på sätt som föreslås i motionen – avvisa regeringens förslag till skärpningar av förmögenhetsskatten på aktier och slopa sambeskattningen. Samtidigt bör regeringens förslag till höjning av fribeloppet avslås.

Införande av den s.k. värnskatten var en olycklig höjning av marginalskatterna som urholkar effekterna av skattereformen. Kristdemokraterna vill i stället slopa grundavdraget vid statlig inkomstskatt. Dessa förslag ger minskade inkomster på netto 2,5 miljarder år 1997 och 1998. Vi föreslår också att fastighetsskatten sänks till 1,5 % i utbyte mot sänkta räntebidrag.

Tjänstesektorn är enligt SCB:s prognoser den stora tillväxtsektorn fram till år 2015. För att inte bromsa en positiv utveckling måste beskattningens diskriminering av tjänsteproduktionen minska. Arbete beskattas i dag hårdare än kapital, och tjänsteföretagen har allmänt varit högre beskattade än industriföretagen under senare år. Som framhålls i motionen skulle det emellertid vara en statsfinansiellt alltför dyr åtgärd att generellt minska tjänsteföretagens kostnader i någon betydande omfattning genom t.ex. sänkt moms eller sänkt arbetsgivaravgift. Kristdemokraterna välkomnar det förslag till ROT-avdrag som regering presenterar. Vi vill dock avsätta ytterligare resurser för att bredda basen för arbete som berättigar till avdrag och för att möjliggöra en större skattereduktion än regeringen föreslår. Vi vill också stimulera hushållssektorn och sysselsättningen genom att införa den modell för hushållstjänster som finns i Danmark.

Kristdemokraternas miljöpolitik för tillväxt och långsiktigt hållbar utveckling innehåller en modell för att genom ekonomiska styrmedel påverka ekonomisk aktivitet i miljövänlig riktning. Vi har sedan länge krävt en skatteväxling genom sänkta skatter på arbete och höjda skatter på miljöfarliga utsläpp och ändliga resurser. Genom att växla skatt på arbete mot skatt på miljö kan två viktiga mål nås samtidigt – ökad efterfrågan på arbetskraft och

minskad miljöbelastning. Det är viktigt att den parlamentariska skatteväxlingskommitté som tillsattes på Kristdemokraternas initiativ snarast lägger fram förslag till konkreta åtgärder på detta område. Redan nu bör dock energi- och miljörelaterade skattehöjningar växlas mot åtgärder som främjar sysselsättningen.

Momsen på livsmedel sänktes den 1 januari 1996 från 21 till 12 %. Åtgärden motiverades främst av förment fördelningspolitiska skäl, trots att sänkningen av momsen betyder mer i kronor räknat för de relativt välbeställda. Detta gjordes samtidigt som regeringen genomförde försämringar inte minst för sjuka och arbetslösa. Kristdemokraterna motsatte sig sänkning av fördelningspolitiska skäl. Sådana skäl leder till att vi nu vill återgå till den tidigare momsnivån.

Ett flertal områden har i dag ingen eller reducerad moms. Som exempel kan nämnas att moms på spel och dobbel ger 2 miljarder, full moms på porto 0,5 miljarder och finansmoms ca 2 miljarder. Vi föreslår att regeringen återkommer med förslag som ökar momsintäkterna med sammanlagt 2 miljarder per år under perioden. För att åstadkomma en anpassning till kretsloppsprincipen föreslår vi att en avfallsskatt införs enligt avfallsskatteutredningens förslag, vilket blir 2 miljarder per år under perioden.

Med det anförda yrkar jag bifall till motion Fi82 yrkande 1 i vad avser skattefrågor.

6. Utgiftstak (kds)

Skatteförvaltningen och Tullen är centrala för att främja en rättvis beskattning och en lojalitet mot skattesystemet. Som anføres i vår motion undergräver skattebrott samhällets resurser och skapar illojal konkurrens inom näringslivet. Vidare kan det konstateras att de nya regelverken inom EU medför nya problem för att vid gränsen stoppa kriminalitet i form av smuggling av bl.a. narkotika, alkohol och vapen.

I avsikt att motverka den kriminalitet som förekommer på dessa områden föreslår vi att utgiftsramen för utgiftsområde 3 ökas med 200 miljoner kronor åren 1997 och 1998 och med 100 miljoner kronor under år 1999. Vi yrkar således bifall till motion Fi82 i denna del (yrkandena 6 och 7).

7. Skatteavvikelser (m, fp)

Karl-Gösta Svenson (m), Isa Halvarsson (fp), Carl Fredrik Graf (m), Jan-Olof Franzén (m) och Ola Sundell (m) anför:

Syftet med den redovisning som lämnas i propositionen angående s.k. skatteavvikelser är, enligt regeringen, bl.a. att göra det möjligt att på ett rättvisande sätt jämföra olika stödformer och att förebygga en okontrollerbar utveckling av stöd genom skattelättnader.

Den jämförelsenorm som valts har normalt varit att allt skall beskattas fullt ut och utan avdrag. Varje avvikelse från denna norm räknas som ett stöd – en skattesubvention. En sådan utgångspunkt är naturlig för den som betraktar

högskattesamhället som önskvärt och som utgår från att individens inkomster egentligen tillhör staten. Enligt vår mening blir därför denna redovisning mindre meningsfull. Det bör enligt vår uppfattning framgå klart att regeringens redovisning och riksdagens beslut med anledning av propositionen inte innefattar något ställningstagande till dessa normer.

1995/96:SkU12y